

คำถามพร้อมธงคำตอบ

การสอบข้อเขียนความรู้ชั้นเนติบัณฑิต ภาคหนึ่ง สมัยที่ 79 ปีการศึกษา 2569

วิชากฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ และกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา

วันอาทิตย์ที่ 11 ตุลาคม 2569

ข้อ 1. นายจันทร์เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 123 นายตุลาเป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 345 ระหว่างที่ดินของนายจันทร์กับนายตุลา มีคลองสาธารณะกว้าง 3 เมตร คั่นอยู่ นายจันทร์ไม่มีทางออกไปสู่ทางสาธารณะ จึงสร้างสะพานข้ามคลองดังกล่าวและทำทางบนที่ดินโฉนดเลขที่ 345 เพื่อออกสู่ถนนสาธารณะโดยใช้เป็นทางเดินและทางรถยนต์ตลอดมาเป็นเวลา 12 ปี โดยไม่ได้ขออนุญาตผู้ใด และไม่มีผู้ใดได้แย่งคัดค้านการใช้ทาง ทั้งนายจันทร์ไม่รู้ว่าผู้ใดเป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 345 ต่อมานายตุลาทำรั้วเหล็กปิดทาง นายจันทร์ขอให้นายตุลาเปิดทางอ้างว่า ทางดังกล่าวตกเป็นภาระจำยอมแก่ที่ดินโฉนดเลขที่ 123 แล้ว และนายจันทร์ชอบที่จะเรียกให้นายตุลาจดทะเบียนทางพิพาทให้เป็นภาระจำยอมแก่ที่ดินโฉนดเลขที่ 123 อีกด้วย นายตุลาโต้แย้งว่า ที่ดินโฉนดเลขที่ 123 กับที่ดินโฉนดเลขที่ 345 ไม่ได้ติดกันเพราะมีคลองสาธารณะคั่นอยู่ และนายจันทร์ใช้ทางพิพาทโดยไม่รู้ว่าผู้ใดเป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 345 จึงไม่อาจเกิดการภาระจำยอมขึ้นได้ และนายตุลาไม่มีหน้าที่จดทะเบียนทางพิพาทให้เป็นภาระจำยอมแก่ที่ดินโฉนดเลขที่ 123

ให้วินิจฉัยว่า (ก) ทางพิพาทตกเป็นภาระจำยอมแก่ที่ดินโฉนดเลขที่ 123 หรือไม่

(ข) นายตุลาต้องจดทะเบียนทางพิพาทให้เป็นภาระจำยอมแก่ที่ดินโฉนดเลขที่ 123 หรือไม่

ธงคำตอบ

(ก) ภาระจำยอมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1387 จะเกิดขึ้นได้เมื่อมีอสังหาริมทรัพย์ตั้งแต่สองอสังหาริมทรัพย์ขึ้นไป และอสังหาริมทรัพย์ทั้งสองอสังหาริมทรัพย์จะต้องต่างเจ้าของกัน โดยอสังหาริมทรัพย์ที่เรียกว่าภาระทรัพย์ต้องรับกรรมบางอย่างซึ่งกระทบถึงทรัพย์สินของตนหรือต้องเว้นการใช้สิทธิบางอย่างอันมีอยู่ในอสังหาริมทรัพย์นั้นเพื่อประโยชน์แก่อสังหาริมทรัพย์ที่เรียกว่าสามารทรัพย์ และสามารทรัพย์กับภาระทรัพย์ไม่จำเป็นต้องอยู่ติดกัน เพียงแต่การที่ต้องภาระจำยอมนั้นมีลักษณะเป็นการแก่อสังหาริมทรัพย์อื่นก็ตกเป็นภาระจำยอมได้ แม้ที่ดินโฉนดเลขที่ 123 กับที่ดินโฉนดเลขที่ 345 จะมีคลองสาธารณะกว้าง 3 เมตร คั่นอยู่ แต่เมื่อนายจันทร์ใช้สะพานข้ามคลองสาธารณะไปใช้ทางพิพาทในที่ดินของนายตุลาเพื่อออกไปสู่ทางสาธารณะทำให้ที่ดินโฉนดเลขที่ 345 ของนายตุลาซึ่งเป็นการทรัพย์ต้องรับกรรมให้นายจันทร์ใช้ทางพิพาทจึงเกิดการภาระจำยอมขึ้นได้ (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1004/2536 และ 5927/2552)

นายจันทร์ใช้ทางพิพาทตลอดมาเป็นเวลา 12 ปี โดยไม่ได้ขออนุญาตผู้ใดและไม่มีผู้ใดได้แย่งคัดค้านการใช้ทาง อันเป็นการใช้ทางพิพาทโดยปรกซ์ต่อเจ้าของที่ดินเพื่อจะได้เป็นทางภาระจำยอม ซึ่งในกรณีนี้กฎหมายมุ่งประสงค์ให้ถือเอาการใช้ประโยชน์ของเจ้าของสามารทรัพย์เป็นสำคัญ โดยไม่ได้คำนึงว่าเจ้าของสามารทรัพย์จะต้องรู้ว่าใครเป็นเจ้าของภาระทรัพย์นั้น แม้นายจันทร์จะไม่รู้ว่าผู้ใดเป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 345 แต่เมื่อนายจันทร์มีเจตนาถือเอาทางพิพาทในที่ดินโฉนดเลขที่ 345 เป็นทางภาระจำยอมและใช้ทางพิพาทโดยสงบ โดยเปิดเผย เป็นเวลากว่า 10 ปี ทางพิพาทจึงตกเป็นภาระจำยอมแก่ที่ดินโฉนดเลขที่ 123 ของนายจันทร์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1401 ประกอบมาตรา 1382 (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3059/2545 และ 1325/2556)

(ข) การจดทะเบียนภาระจำยอมนั้น เป็นการอันจำเป็นเพื่อรักษาและใช้ภาระจำยอมประการหนึ่งตามนัยแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1391 แม้นายจันทร์จะได้ภาระจำยอมโดยอายุความก็ตาม นายจันทร์ซึ่งเป็นเจ้าของสามารทรัพย์ชอบที่จะเรียกให้นายตุลาเจ้าของภาระทรัพย์จดทะเบียนภาระจำยอมแก่ตนได้ (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2105/2536 และ 446/2541) นายตุลาต้องจดทะเบียนทางพิพาทให้เป็นภาระจำยอมแก่ที่ดินโฉนดเลขที่ 123

ข้อ 2. นายปานมีอาการเจ็บป่วยทางระบบประสาท มีสติสัมปชัญญะไม่สมบูรณ์ในการพิจารณาตัดสินใจ แพทย์วินิจฉัยว่านายปานป่วยด้วยโรคจิตกักขฬ ย้ำคิดย้ำทำ ไม่มีความสามารถที่จะดูแลตนเองหรือผลประโยชน์ของตนเองได้ ในความเป็นจริง ระหว่างที่นายปานขาดการรักษาที่โรงพยาบาลและไม่ได้รับประทานยาอย่างต่อเนื่องจนถึงวันที่ 10 ตุลาคม 2567 นางไผ่ทราบถึงอาการเจ็บป่วยของนายปานดังกล่าว ได้แนะนำให้นายปานทำนิติกรรมให้ที่ดินโฉนดเลขที่ 121 แก่นางไผ่โดยไม่มีค่าตอบแทน ซึ่งนางไผ่เป็นผู้เดินเอกสารทั้งหมดจนแล้วเสร็จ แล้วเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินนำเอกสารที่ดินมาให้นายปานลงลายมือชื่อ ปลายเดือนธันวาคม 2568 นายปานมีอาการดีขึ้นและสติสัมปชัญญะเหมือนเช่นคนปกติจนสามารถกลับมาใช้ชีวิตได้ดังเดิม ในช่วงต้นปี 2569 นายปานได้โทรศัพท์ทวงถามให้นางไผ่โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทคืนให้แก่ตน นายปานไผ่ไม่ยอมโอนที่ดินพิพาทคืนให้แก่ตน นายปาน โดยอ้างว่านายปานบอกล้างนิติกรรมการให้เกินกว่าหนึ่งปีนับตั้งแต่วันทำนิติกรรมแล้ว

ให้วินิจฉัยว่า (ก) นิติกรรมการให้ระหว่างนายปานกับนางไผ่สมบูรณ์หรือไม่

(ข) นางไผ่ต้องโอนที่ดินพิพาทคืนให้แก่ตนหรือไม่

ธงคำตอบ

(ก) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 30 การใด ๆ อันบุคคลวิกลจริตซึ่งศาลยังมิได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถได้กระทำการ การนั้นจะเป็นโมฆียะต่อเมื่อได้กระทำในขณะที่บุคคลนั้นจริตวิกลอยู่ และคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งได้รู้แล้วด้วยว่าผู้กระทำเป็นวิกลจริต การที่นายปานมีอาการเจ็บป่วยทางระบบประสาทขาดสติสัมปชัญญะในการพิจารณาตัดสินใจ แพทย์วินิจฉัยว่านายปานป่วยด้วยโรคจิตกักขฬ ย้ำคิดย้ำทำ ไม่มีความสามารถที่จะดูแลตนเองหรือผลประโยชน์ของตนเองได้ ในความเป็นจริง ซึ่งเกิดจากความผิดปกติทางจิตใจ นายปานจึงเป็นบุคคลวิกลจริตซึ่งศาลยังมิได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ เมื่อขณะที่นายปานทำนิติกรรมจดทะเบียนให้ที่ดินพิพาทแก่นางไผ่นั้น นายปานยังจริตวิกลอยู่และนางไผ่คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งได้รู้แล้วด้วยว่านายปานผู้กระทำเป็นวิกลจริต ดังนั้น นิติกรรมการให้ระหว่างนายปานกับนางไผ่จึงตกเป็นโมฆียะ

(ข) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 175 (4) บุคคลวิกลจริตผู้กระทำการอันเป็นโมฆียะตามมาตรา 30 จะบอกล้างนิติกรรมเสียได้ในขณะที่จริตของบุคคลนั้นไม่วิกลแล้ว เมื่อนายปานทำนิติกรรมการให้ที่ดินแก่นางไผ่ในขณะที่นายปานเป็นบุคคลวิกลจริต ในวันที่นายปานทำนิติกรรมดังกล่าวย่อมไม่อาจถือได้ว่าเป็นเวลาที่อาจให้สัตยาบันได้ เมื่อนายปานมีอาการดีขึ้นและสติสัมปชัญญะเหมือนเช่นคนปกติจนสามารถกลับมาใช้ชีวิตได้ดังเดิม อันเป็นเวลาที่ยานปานอาจให้สัตยาบันได้ เมื่อปลายเดือนธันวาคม 2568 ต่อมาในช่วงต้นปี 2569 นายปานได้โทรศัพท์ทวงถามให้นางไผ่โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทคืนให้แก่ตน นายปานถือเป็นพฤติการณ์ที่แสดงว่านายปานบอกล้างโมฆียะกรรมนั้นแล้ว ซึ่งเมื่อนับแต่เวลาที่นายปานอาจให้สัตยาบันได้ถึงช่วงเวลาดังกล่าวไม่เกินกำหนดเวลาหนึ่งปีตามมาตรา 181 เมื่อนายปานบอกล้างโมฆียะกรรมโดยชอบแล้ว มีผลทำให้นิติกรรมที่นายปานจดทะเบียนให้ที่ดินพิพาทแก่นางไผ่โดยเสน่หาตกเป็นโมฆะมาแต่เริ่มแรกและให้ผู้เป็นคู่กรณีกลับคืนสู่ฐานะเดิมตามมาตรา 176 วรรคหนึ่ง ดังนั้น นางไผ่จึงต้องโอนที่ดินพิพาทคืนให้แก่ตน นายปาน (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2558/2567)

ข้อ 3. นายดำเป็นเจ้าของที่ดินมีโฉนดแปลงหนึ่งซึ่งจะออกสู่ถนนสาธารณะได้ต้องผ่านที่ดินสาธารณะประโยชน์ซึ่งอยู่ในความดูแลของเทศบาล ระหว่างนั้นนายฟ้าเข้าครอบครองที่ดินสาธารณะประโยชน์หน้าที่ดินของนายดำโดยปลูกบ้านพักอาศัยกั้นขวางทางเข้าออกสู่ถนนสาธารณะ ต่อมานายฟ้าเดินทางไปต่างจังหวัดแล้วเกิดล้มป่วยต้องพักรักษาตัว นายเหลืองเห็นบ้านไม่มีคนอยู่อาศัยและที่ดินมีต้นไม้ขึ้นรกจึงเข้าครอบครองบ้านของนายฟ้า เมื่อเทศบาลทราบเรื่องได้แจ้งให้นายเหลืองออกจากที่ดิน ครั้นนายฟ้าหายป่วยกลับมาที่บ้านจึงแจ้งให้นายเหลืองออกไปจากบ้าน

- ให้วินิจฉัยว่า (ก) นายฟ้ามีสิทธิฟ้องขับไล่นายเหลืองออกไปจากบ้านและที่ดินสาธารณะประโยชน์ได้หรือไม่
(ข) เทศบาลมีสิทธิฟ้องขับไล่นายฟ้าและนายเหลืองออกไปจากที่ดินสาธารณะประโยชน์ได้หรือไม่
(ค) นายดำมีสิทธิฟ้องให้นายฟ้ารื้อถอนบ้านเพื่อเปิดทางออกสู่ถนนสาธารณะได้หรือไม่

ธงคำตอบ

(ก) ที่ดินสาธารณะประโยชน์ในระหว่างราษฎรด้วยกันผู้ที่ครอบครองใช้ประโยชน์อยู่ก่อนย่อมมีสิทธิที่จะไม่ถูกรบกวนโดยบุคคลอื่น ทั้งนี้เพื่อเป็นการรักษาความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกันของสังคม ดังนั้น ระหว่างนายฟ้ากับนายเหลืองนั้น นายฟ้าเข้าครอบครองปลูกสร้างบ้านก่อน แม้นายฟ้าจะปิดบ้านไปต่างจังหวัดแล้วเจ็บป่วยต้องพักรักษาตัว แต่ก็มิได้มีเจตนาทิ้งร้างหรือสละสิทธิในการครอบครองใช้ประโยชน์แต่อย่างใด การที่นายเหลืองเข้ายึดถือครอบครองบ้านของนายฟ้าจึงเป็นการรบกวนสิทธิของนายฟ้า ย่อมเป็นการกระทำละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 นายฟ้ามีสิทธิฟ้องขับไล่ นายเหลืองออกไปจากบ้านและที่ดินสาธารณะประโยชน์เพื่อปลดเปลื้องการรบกวนสิทธิจากนายเหลืองได้ (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2967/2524)

(ข) ที่ดินสาธารณะประโยชน์อยู่ในความดูแลของเทศบาล เป็นผลให้ราษฎรที่เข้ายึดถือครอบครองที่ดินไม่ได้สิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ทั้งไม่อาจอ้างสิทธิใด ๆ ใช้นับรัฐได้ ดังนั้น ทั้งนายฟ้าและนายเหลืองไม่อาจยกสิทธิการครอบครองบ้านขึ้นอ้างต่อเทศบาลซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ดูแลสาธารณสมบัติของแผ่นดินได้ เทศบาลจึงมีสิทธิฟ้องทั้งนายฟ้าและนายเหลืองว่ากระทำละเมิด ขอให้ศาลพิพากษาขับไล่นายฟ้าและนายเหลืองให้ออกไปจากที่ดินสาธารณะประโยชน์ได้

(ค) การเข้าครอบครองและปลูกบ้านของนายฟ้ากีดขวางทางเข้าออกสู่ถนนสาธารณะ ทำให้นายดำไม่อาจออกสู่ถนนสาธารณะได้ เป็นการที่นายฟ้าใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะให้เกิดเสียหายแก่บุคคลอื่นซึ่งมีชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 421 และเป็นเหตุให้เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อนเกินที่ควรคิดหรือคาดหมายได้ เจ้าของอสังหาริมทรัพย์มีสิทธิที่จะจัดการให้ความเสียหายนั้นสิ้นไปตามมาตรา 1337 ถือได้ว่านายฟ้าทำละเมิดต่อนายดำ นายดำมีสิทธิฟ้องให้นายฟ้ารื้อถอนบ้านเพื่อเปิดทางออกสู่ถนนสาธารณะได้ (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9671 - 9675/2544 และ 2967/2524)

ข้อ 4. นายเมฆทำหนังสือสัญญาเช่าที่ดินแปลงหนึ่งพร้อมสิ่งปลูกสร้างจากนายฝนมีกำหนดสามปี อัตราค่าเช่าเดือนละ 20,000 บาท และนายฝนได้เรียกเก็บเงินประกันความเสียหายจากนายเมฆอีกจำนวน 60,000 บาท ด้วย หลังจากทำสัญญาเช่าได้หนึ่งปี นายฝนจดทะเบียนขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างข้างต้นให้แก่นายเชื่อน หลังจากนั้นอีกสองเดือนนายเชื่อนทำหนังสือถึงนายฝนขอให้ส่งมอบเงินประกันความเสียหายจำนวน 60,000 บาท ที่นายฝนรับไว้ให้แก่นายเชื่อน แต่นายฝนเพิกเฉย นอกจากนี้นายเชื่อนทำหนังสือถึงนายเมฆไปให้ความยินยอมรับรองการรังวัดแบ่งแยกโฉนดที่ดินแปลงที่เช่าอยู่ แต่นายเมฆไม่ให้ความยินยอมตามกำหนดนัด

ให้วินิจฉัยว่า (ก) นายเชื่อนมีสิทธิเรียกเอาเงินประกันความเสียหายจำนวน 60,000 บาท จากนายฝนได้หรือไม่

(ข) นายเชื่อนอ้างว่า การที่นายเมฆไม่ให้ความยินยอมรับรองการรังวัดแบ่งแยกโฉนดที่ดินแปลงที่เช่าอยู่เป็นการผิดสัญญาเช่าและเป็นการผิดหน้าที่ผู้เช่าตามกฎหมายโดยไม่สงวนทรัพย์สินที่เช่าเพื่อบอกเลิกสัญญาเช่ากับนายเมฆได้หรือไม่

ธงคำตอบ

(ก) นายเมฆทำหนังสือสัญญาเช่าที่ดินแปลงหนึ่งพร้อมสิ่งปลูกสร้างอันเป็นการเช่าอสังหาริมทรัพย์จากนายฝนมีกำหนดสามปี หลังจากทำสัญญาเช่าได้หนึ่งปี นายฝนจดทะเบียนขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวให้แก่นายเชื่อน สัญญาเช่าอสังหาริมทรัพย์ระหว่างนายเมฆกับนายฝนย่อมไม่ระงับไป นายเชื่อนผู้รับโอนย่อมรับไปทั้งสิทธิและหน้าที่ของนายฝนผู้โอนซึ่งมีต่อนายเมฆผู้เช่านั้นด้วยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 569

นายฝนผู้โอนได้รับเงินประกันความเสียหายจากนายเมฆตามสัญญาเช่าจำนวน 60,000 บาท แต่ต่อมาเมื่อนายฝนจดทะเบียนโอนทรัพย์สินที่เช่าให้แก่นายเชื่อน เป็นผลให้นายเชื่อนรับไปทั้งสิทธิและหน้าที่ของนายฝนผู้โอนคือนายฝนซึ่งมีต่อนายเมฆผู้เช่า นายฝนจึงไม่มีสิทธิยึดถือเงินประกันความเสียหายดังกล่าวไว้ต่อไป จะต้องส่งมอบให้แก่นายเชื่อนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 569 นายเชื่อนจึงมีสิทธิเรียกเอาเงินประกันความเสียหายจำนวน 60,000 บาท จากนายฝนได้ (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 44/2553)

(ข) นายเชื่อนเป็นผู้รับโอนที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างอันเป็นทรัพย์สินที่เช่าจากนายฝน จึงต้องผูกพันตามสัญญาเช่าเดิมระหว่างนายเมฆกับนายฝนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 569 ด้วย

ข้ออ้างของนายเชื่อนที่ว่า นายเมฆผิดสัญญาเช่าและเป็นการผิดหน้าที่ผู้เช่าตามกฎหมายต้องเป็นกรณีเกี่ยวกับการเช่าโดยตรง การที่นายเมฆไม่ให้ความยินยอมรับรองการรังวัดแบ่งแยกโฉนดที่ดินแปลงที่เช่าอยู่เป็นคนละเรื่อง ไม่เกี่ยวกับการเช่า จึงไม่เป็นการผิดสัญญาเช่าและการไม่กระทำการดังกล่าวมิใช่กรณีการไม่สงวนทรัพย์สินที่เช่าตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 553 จึงไม่เป็นการผิดหน้าที่ผู้เช่าตามกฎหมายด้วย นายเชื่อนไม่อาจอ้างเหตุดังกล่าวเพื่อบอกเลิกสัญญาเช่ากับนายเมฆได้ (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1735/2517)

(ข) นายเพชรไม่ต้องชำระหนี้ 100,000 บาท เพราะนายมรกตชำระหนี้ไปโดยไม่ได้บอกนายเพชร และไม่ต้องชำระในส่วนดอกเบี้ย

ให้นิฉันว่า ข้อต่อสู้ของนายเพชรฟังขึ้นหรือไม่

(ก) นายทับทิมทำหนังสือสัญญาค้าประกันยอมผูกพันตนต่อเจ้าหนี้เพื่อการชำระหนี้เงินกู้ของนายเพชรลูกหนี้ในเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้หนี้ซึ่งเป็นหนี้อันสมบูรณ์ตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 680 วรรคหนึ่ง และมาตรา 681 วรรคหนึ่ง ผู้ค้าประกันหาได้มีหนี้ที่จะต้องปฏิบัติต่อเจ้าหนี้โดยอาศัยความสามารถหรือคุณสมบัติบางอย่างซึ่งต้องกระทำเป็นการเฉพาะตัวไม่ จึงถือได้ว่าเป็นความผูกพันต่อเจ้าหนี้ในทางทรัพย์สินเท่านั้น ผู้ค้าประกันจะหลุดพ้นจากความรับผิดชอบเมื่อหนี้ของลูกหนี้ระงับสิ้นไป ตามมาตรา 698 แม้จะฉกฉวยนายทับทิมผู้ค้าประกันถึงแก่ความตายและนายเพชรลูกหนี้ยังมีผิดหนี้ก็ตาม แต่เมื่อหนี้กู้ยืมดังกล่าว ยังคงมีอยู่อย่างสมบูรณ์ตั้งแต่ก่อนวันที่นายทับทิมจะถึงแก่ความตายและสัญญาค้าประกันกับเขาได้ระงับไปเพราะความตายของ นายทับทิมไม่ สิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่าง ๆ ตามสัญญาค้าประกันที่นายทับทิมผู้ค้าประกันทำกับนายช่างเจ้าหนี้จึงเป็นมรดกตกทอดแก่ทายาท เมื่อนายมรดกในฐานะผู้จัดการมรดกของนายทับทิมผู้ค้าประกันได้ชำระหนี้ให้แก่นายช่างเจ้าหนี้แล้ว ย่อมมีสิทธิที่จะไล่เบี้ยเอาจากนายเพชรลูกหนี้เพื่อต้นเงินกับดอกเบี้ยและเพื่อการที่ต้องสูญเสียหรือเสียหายไปอย่างใด ๆ เพราะการค้าประกันนั้นได้ ตามมาตรา 693 วรรคหนึ่ง ข้อต่อสู้ของนายเพชรอันฟังไม่ขึ้น (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1268/2555 และ 5763/2562)

ย่อมมีสิทธิที่จะไต่เบี่ยงเอากายเพชรลูกหนี้เพื่อด้นเงินเพราะการค้ำประกันนั้นได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 693 วรรคหนึ่ง แต่เมื่อได้ชำระหนี้ต้นเงินแทนไปโดยไม่ได้ออกนายเพชรลูกหนี้ และนายเพชรลูกหนี้ยังมีภูมิลำเนาชำระหนี้ซ้ำ อีกจำนวน 40,000 บาท ในส่วนนี้จึงไม่มีสิทธิไต่เบี่ยงเอากายเพชร 40,000 บาท ตามมาตรา 696 วรรคหนึ่ง แต่ในส่วน 40,000 บาท ถือว่าไม่ได้เข้ากับยอดหนี้ส่วนที่ชำระแทนไปอีก 60,000 บาท ดังนั้น แม้นายมรดกจะได้ได้ออกนายเพชรให้ทราบว่าได้ ชำระหนี้แทนก็ตามก็ชอบที่จะรับช่วงสิทธิไต่เบี่ยงต้นเงิน 60,000 บาท จากนายเพชรได้

ส่วนดอกเบี้ยและสัญญาซื้อขายเงินดอลลาร์ไม่ได้ดอกเบี้ย แต่เมื่อหนี้ถึงกำหนดตามวันแห่งปฏิทินนายภรตในฐานะผู้จัดการ
มรดกของนายทัทเป็นผู้รับประกันได้ชำระหนี้ให้แก่ทายาทข้างเจ้าหนี้แล้วยอมมีสิทธิที่จะไล่เบี้ยจากนายเพชรลูกหนี้เพื่อดอกเบี้ยผิดนัด
ของต้นเงิน 60,000 บาท ในอัตราร้อยละ 5 ต่อปี ในทันทีที่ได้ชำระเงินแก่ทายาทข้างเจ้าหนี้ต่อนับแต่วันที่ 2 มกราคม 2569
ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 693 วรรคหนึ่ง และมาตรา 224 วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา 7 โดยไม่ต้องทวงถามก่อน
ข้อต่อสู้ของนายเพชรข้อนี้ฟังขึ้นบางส่วน (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5241/2538, 8951/2561 และ 8188/2568)

ข้อ 6. นายเอกออกเช็คลงวันที่ล่วงหน้า จำนวนเงิน 400,000 บาท ระบุชื่อนายตรีเป็นผู้รับเงินและขีดฆ่าคำว่า “หรือผู้ถือ” ในแบบพิมพ์เช็ค ซึ่งเป็นเช็คที่ออกและให้ใช้เงินในกรุงเทพมหานคร โดยมีนายโทลงลายมือชื่อในด้านหลังเช็คมอบให้แก่นายตรีเพื่อแลกเงินสด เมื่อเช็คถึงกำหนด นายเอกได้ติดต่อไปยังนายตรีขอผ่อนผันการนำเช็คไปเรียกเก็บเงินหลายครั้งโดยชำระผลประโยชน์ตอบแทนให้ จนพ้นเวลาหกเดือนนับแต่วันออกเช็ค นายตรีนำเช็คไปยื่นแก่ธนาคารเพื่อใช้เงิน ธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินโดยให้เหตุผลว่า “เช็คพ้นกำหนดการจ่ายเงิน” นายตรีได้ยื่นฟ้องนายเอกและนายโทให้ร่วมกันใช้เงินตามเช็ค

(ก) นายเอกให้การต่อสู้ว่า นายเอกจะต้องรับผิดชอบเช็ค ธนาคารจะต้องปฏิเสธการใช้เงินว่าเงินในบัญชีของนายเอกไม่พอจ่ายตามเช็คเท่านั้น นายตรียื่นเช็คให้ใช้เงินเมื่อพ้นเวลาหกเดือนนับแต่วันออกเช็ค เมื่อธนาคารปฏิเสธการใช้เงินโดยให้เหตุผลว่า “เช็คพ้นกำหนดการจ่ายเงิน” จึงไม่ต้องรับผิดชอบเช็ค

(ข) นายโทให้การต่อสู้ว่า นายตรียื่นเช็คแก่ธนาคารเพื่อใช้เงินแล้วซึ่งเงินสิ่งนั้นแล้วแต่เงินในบัญชีของนายตรีไม่พอจ่ายให้นายตรีจึงว่า ข้อต่อสู้ของนายเอกตาม (ก) และนายโทตาม (ข) ฟังขึ้นหรือไม่

ธงคำตอบ

(ก) นายตรีผู้ทรงยื่นเช็คแก่ธนาคารเพื่อใช้เงินเมื่อพ้นเวลาหกเดือนนับแต่วันออกเช็ค ธนาคารอาจงดเว้นการใช้เงินตามเช็คซึ่งเป็นดุลพินิจของธนาคารตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 991 (2) ส่วนนายตรีจะใช้สิทธินำเช็คไปเรียกเก็บเงินเมื่อใดก็เป็นสิทธิของนายตรี แม้จะเป็นระยะเวลาเกิน 6 เดือน นับแต่วันออกเช็ค การที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็คด้วยเหตุผลว่า “เช็คพ้นกำหนดการจ่ายเงิน” นายตรีจึงหาเสียสิทธิที่จะเรียกเงินตามเช็คจากนายเอกผู้สั่งจ่ายไม่ นายเอกผู้สั่งจ่ายจึงต้องรับผิดชอบเช็คต่อนายตรีตามมาตรา 900 วรรคหนึ่ง และมาตรา 914 ประกอบมาตรา 989 ข้อต่อสู้ของนายเอกฟังไม่ขึ้น (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 169/2528 และ 2415/2536)

(ข) เช็คที่นายเอกสั่งจ่ายเป็นเช็คให้ใช้เงินในเมืองเดียวกันกับที่ออกเช็ค นายตรีต้องยื่นเช็คแก่ธนาคารเพื่อใช้เงินภายในเดือนหนึ่งนับแต่วันออกเช็ค มิฉะนั้นนายตรีสิ้นสิทธิที่จะไล่เบี้ยเอาแก่ผู้สละหลังทั้งปวงตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 990 นายโทเพียงแต่ลงลายมือชื่อในด้านหลังเช็คถือว่าเป็นการรับอาวัลและมีได้ระบุมารับประกันผู้ใดจึงถือว่ารับประกันนายเอกผู้สั่งจ่ายตามมาตรา 939 วรรคสามและวรรคสี่ และมาตรา 989 นายโทไม่ได้อยู่ในฐานะผู้สละหลังทั้งปวง แม้นายตรีจะได้ยื่นเช็คแก่ธนาคารเพื่อใช้เงินภายในเดือนหนึ่งนับแต่วันออกเช็คก็หาสิ้นสิทธิไล่เบี้ยเอาแก่นายโทไม่ นายโทต้องผูกพันเป็นอย่างเดียวกันกับนายเอกบุคคลซึ่งตนประกันและร่วมกันรับผิดชอบต่อนายตรีผู้ทรงเช็คตามมาตรา 940 วรรคหนึ่ง และมาตรา 967 วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา 989 (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 393/2518) ข้อต่อสู้ของนายโทฟังไม่ขึ้น

ข้อ 7. บริษัทเอ จำกัด และบริษัทบี จำกัด ตกลงร่วมกันเข้าทำสัญญาเพื่อประกอบกิจการรับจ้างก่อสร้างในนาม “กิจการร่วมค้าเอบี” โดยมีได้จดทะเบียนต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท มีข้อตกลงในสัญญาการร่วมค้าว่า บริษัทเอ จำกัด รับผิดชอบก่อสร้างฐานราก และบริษัทบี จำกัด รับผิดชอบก่อสร้างงานโครงสร้าง โดยให้แบ่งปันกำไรสุทธิกันฝ่ายละกึ่งหนึ่ง ต่อมากิจการร่วมค้าเอบีได้เข้าทำสัญญา รับจ้างก่อสร้างอาคารให้แก่บริษัทอาคารสวย จำกัด หลังจากบริษัทเอ จำกัด ก่อสร้างฐานรากเสร็จสิ้นแล้ว ในระหว่างที่บริษัทบี จำกัด กำลังดำเนินการก่อสร้างงานโครงสร้าง ปรากฏว่าอาคารที่ก่อสร้างได้พังทลายลงเนื่องจากความชำรุดบกพร่องจากงานโครงสร้าง เป็นเหตุให้โครงการก่อสร้างต้องยกเลิก บริษัทอาคารสวย จำกัด จึงยื่นฟ้องกิจการร่วมค้าเอบี บริษัทเอ จำกัด และบริษัทบี จำกัด เป็นจำเลยทั้งสาม ต่อศาลขอให้ร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย บริษัทเอ จำกัด ให้การต่อสู้ว่า ความเสียหายเกิดจากงานโครงสร้างซึ่งมีได้อยู่ในความรับผิดชอบของตน ตนจึงไม่ต้องร่วมรับผิดชอบ

ให้วินิจฉัยว่า (ก) บริษัทอาคารสวย จำกัด มีอำนาจฟ้องกิจการร่วมค้าเอบี เป็นจำเลยต่อศาลหรือไม่

(ข) ข้อต่อสู้ของบริษัทเอ จำกัด ฟังขึ้นหรือไม่

ธงคำตอบ

(ก) บริษัทเอ จำกัด และบริษัทบี จำกัด ได้เข้าร่วมกันประกอบกิจการรับจ้างก่อสร้างโดยเรียกการเข้าร่วมกันดังกล่าวว่า กิจการร่วมค้า เพื่อกระทำการร่วมกันโดยแบ่งหน้าที่กันทำงานก่อสร้างและมีลักษณะเป็นการแสวงหากำไรเพื่อแบ่งปันกัน จึงเป็นการทำสัญญาดังตั้งหุ้นส่วนสามตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1012 (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 14429/2555) เมื่อการร่วมกันประกอบกิจการดังกล่าวไม่ได้จดทะเบียนต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท กิจการร่วมค้าเอบีจึงไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคล แยกต่างหากจากผู้เป็นหุ้นส่วนตามมาตรา 1015 บริษัทอาคารสวย จำกัด จึงไม่มีอำนาจฟ้องกิจการร่วมค้าเอบีเป็นจำเลยต่อศาล ให้รับผิดชอบได้ (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 259/2526)

(ข) กิจการร่วมค้าเอบีมีสภาพและสถานะเป็นหุ้นส่วนสามไม่จดทะเบียนซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนจะต้องรับผิดชอบร่วมกันเพื่อหนี้ทั้งปวงของหุ้นส่วนโดยไม่มีจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1025 เมื่อความเสียหายเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานตามสัญญารับจ้างก่อสร้างอันเป็นกิจการที่เป็นธรรมดาการค้าของกิจการร่วมค้าเอบี แม้ความเสียหายนั้นจะเกิดจากงานโครงสร้างที่บริษัทบี จำกัด ทำไว้ก็ตาม บริษัทเอ จำกัด ก็ต้องร่วมกับบริษัทบี จำกัด ผู้เป็นหุ้นส่วนอีกคนหนึ่งรับผิดชอบ บริษัทอาคารสวย จำกัด ซึ่งเป็นผู้ว่าจ้างโดยไม่จำกัดจำนวนตามมาตรา 1050 ข้อต่อสู้ของบริษัทเอ จำกัด ฟังไม่ขึ้น (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 14429/2555)

ข้อ 8. นายอนันต์และนางสมศรีจดทะเบียนสมรสกัน ต่อมาศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้หย่ากัน แต่ยังไม่จดทะเบียนการหย่า จากนั้น นายอนันต์ได้รับมรดก คือ ที่ดิน 1 แปลง จากบิดา มูลค่า 600,000 บาท และครอบครองทำประโยชน์มากกว่า 10 ปี ต่อมานายอนันต์ จดทะเบียนสมรสกับนางชบา และเจ้าพนักงานที่ดินออกโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าวให้นายอนันต์ นายอนันต์ทำพินัยกรรมยกที่ดินทั้งแปลงให้นายกมลน้องชายร่วมบิดามารดา โดยนายไพศาลและนายหรรษาเพื่อนของนายอนันต์ลงลายมือชื่อเป็นพยานต่อหน้านายอนันต์ ในวันรุ่งขึ้น นายอนันต์จึงลงลายมือชื่อในพินัยกรรมต่อหน้านายไพศาลและนายหรรษา จากนั้นนายอนันต์ถึงแก่ความตาย โดยมีทรัพย์สิน คือ ที่ดินแปลงดังกล่าว

ให้วินิจฉัยว่า ทรัพย์สินมรดกของนายอนันต์มีจำนวนเท่าใด และตกทอดแก่ผู้ใด

ธงคำตอบ

เมื่อศาลพิพากษาถึงที่สุดให้นายอนันต์และนางสมศรีหย่ากัน การหย่าย่อมมีผลให้การสมรสสิ้นสุดลงตั้งแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1531 วรรคสอง แม้ยังไม่จดทะเบียนการหย่าก็ตาม เมื่อต่อมานายอนันต์จดทะเบียนสมรสกับนางชบาจึงไม่ถือว่าเป็นการสมรสในขณะที่ตนมีคู่สมรสอยู่ไม่ฝ่าฝืนเงื่อนไขการสมรสตามมาตรา 1452 และไม่ตกเป็นโมฆะตามมาตรา 1495 นางชบาจึงเป็นคู่สมรสซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมของนายอนันต์ตามมาตรา 1629 วรรคสอง

นายอนันต์ได้รับมรดกที่ดินก่อนสมรสกับนางชบา จึงเป็นสินส่วนตัวของนายอนันต์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1471 (1) แม้เจ้าพนักงานที่ดินออกโฉนดที่ดินให้นายอนันต์หลังจากจดทะเบียนสมรสกับนางชบาก็ไม่มีผลทำให้ที่ดินซึ่งเป็นสินส่วนตัวของนายอนันต์กลับกลายเป็นสินสมรส (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2851/2561) นายอนันต์จึงมีสิทธิทำพินัยกรรมเกี่ยวกับที่ดินแปลงดังกล่าวทั้งแปลงซึ่งเป็นของตนเองได้ตามมาตรา 1646

แม้นายไพศาลและนายหรรษาลงชื่อเป็นพยานในพินัยกรรมก่อนนายอนันต์ผู้ทำพินัยกรรมต่อหน้านายอนันต์ แต่ในวันรุ่งขึ้นนายอนันต์ก็ได้ลงลายมือชื่อต่อหน้าพยานทั้งสองคนดังกล่าว พินัยกรรมของนายอนันต์จึงมีผลสมบูรณ์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1656 มีผลใช้บังคับได้ (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1387/2500) เมื่อนายอนันต์มีทรัพย์สินมรดกเพียงที่ดินที่ได้รับจากบิดาหนึ่งแปลงและทำพินัยกรรมจำหน่ายทรัพย์สินมรดกทั้งหมดให้นายกมลแล้ว จึงถือว่านางชบาทายาทโดยธรรมผู้มิได้รับประโยชน์จากพินัยกรรมถูกตัดมิได้รับมรดกตามมาตรา 1608 วรรคสาม

ดังนั้น ที่ดินที่นายอนันต์ได้รับมรดกจากบิดาทั้งแปลงเป็นทรัพย์สินมรดกของนายอนันต์และตกทอดแก่นายกมลในฐานะผู้รับพินัยกรรมแต่ผู้เดียว

ข้อ 9. บริษัททีเอส จำกัด สั่งซื้อแถบแม่เหล็กแสดงสูตรทำขนม จำนวน 67,500 ชิ้น เป็นเงิน 870,000 บาท จากบริษัทไทยเบเกอร์ จำกัด โดยให้จัดส่งไปที่ประเทศอิตาลี บริษัทไทยเบเกอร์ จำกัด ว่าจ้างบริษัทโอเรียนไลน์ จำกัด ให้ขนส่งสินค้าดังกล่าวไปยังท่าเรือเมืองเจนัว ประเทศอิตาลี บริษัทโอเรียนไลน์ จำกัด ออกใบตราส่ง ระบุว่าเรือที่ใช้ในการขนส่งจากประเทศไทย ชื่อเรือภูมิ แล้วจะมีการขนถ่ายสินค้าลงเรืออัมเบอร์ก ที่ประเทศสิงคโปร์ และกำหนดถึงท่าเรือเมืองเจนัว ประเทศอิตาลี ประมาณวันที่ 24 กันยายน 2569 เมื่อเรืออัมเบอร์กเดินทางมาถึงท่าเรือปลายทางตามกำหนดเวลาดังกล่าว ไม่มีแถบแม่เหล็กพิพาทถูกขนส่งมากับเรือ แต่ต่อมาแถบแม่เหล็กพิพาทถูกบรรทุกมากับเรือแอนเจิล เดินทางมาถึงท่าเรือปลายทางล่าช้าไปจากที่ตกลงกันไว้ 1 สัปดาห์ อันเป็นผลมาจากลูกจ้างของบริษัทโอเรียนไลน์ จำกัด ขนถ่ายสินค้าบรรทุกลงเรือผิดลำที่ประเทศสิงคโปร์ บริษัททีเอส จำกัด ผู้รับตราส่งจึงปฏิเสธไม่ยอมรับมอบของแล้วเรียกร้องให้บริษัทโอเรียนไลน์ จำกัด ชำระค่าเสียหายตามจำนวนเงินค่าสินค้าทั้งหมด 870,000 บาท

ให้วินิจฉัยว่า บริษัททีเอส จำกัด มีสิทธิเรียกร้องให้บริษัทโอเรียนไลน์ จำกัด ชำระค่าเสียหายได้หรือไม่ เพียงใด

ธงคำตอบ

บริษัทโอเรียนไลน์ จำกัด ผู้ทำสัญญารับขนของทางทะเลกับบริษัทไทยเบเกอร์ จำกัด ผู้ส่งของ จึงเป็นผู้ขนส่ง เมื่อปรากฏว่าลูกจ้างของผู้ขนส่งขนถ่ายสินค้าบรรทุกลงเรือผิดลำ ทำให้การส่งมอบสินค้าของบริษัทไทยเบเกอร์ จำกัด ล่าช้าไปกว่าระยะเวลาที่ได้ตกลงกันไว้ 1 สัปดาห์ เหตุล่าช้าดังกล่าวจึงเกิดจากความบกพร่องและความประมาทเลินเล่อของผู้ขนส่ง บริษัทโอเรียนไลน์ จำกัด ต้องรับผิดชอบในความเสียหายอันเนื่องมาจากการส่งมอบที่ช้ากว่าระยะเวลาที่ได้ตกลงกันไว้ และบริษัททีเอส จำกัด ผู้รับตราส่งมีสิทธิเรียกร้องให้บริษัทโอเรียนไลน์ จำกัด รับผิดชอบในความเสียหายได้ตามพระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเล พ.ศ. 2534 มาตรา 39 และมาตรา 26

ในการขนส่งสินค้าทางทะเล การเปลี่ยนถ่ายสินค้าจากเรือเดินทะเลลำหนึ่งไปบรรทุกลงเรือเดินทะเลอีกลำหนึ่งหรือกว่านั้นย่อมต้องเกิดขึ้นเป็นเรื่องปกติ การขนถ่ายสินค้าลงเรือเดินทะเลผิดลำจึงเป็นเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้ ทั้งสินค้าพิพาทไปถึงท่าเรือปลายทางล่าช้ากว่าเวลาที่ตกลงกันไว้ 1 สัปดาห์ การส่งมอบช้าดังกล่าวจึงมิใช่เกิดขึ้นเพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ขนส่ง อันจะต้องรับผิดชอบเพิ่มเติมจำนวนความเสียหายตามพระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเล พ.ศ. 2534 มาตรา 60 (1) บริษัททีเอส จำกัด จึงไม่อาจเรียกร้องค่าเสียหายตามจำนวนค่าสินค้าได้ (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 10488/2557)

ความรับผิดชอบของบริษัทโอเรียนไลน์ จำกัด ในการส่งมอบช้า จำต้องอยู่ในบังคับของมาตรา 58 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเล พ.ศ. 2534 คือ ให้จำกัดความรับผิดของผู้ขนส่งไว้เพียงสองเท่าครึ่งของค่าระวางแห่งของเฉพาะที่ส่งมอบช้า แต่รวมกันต้องไม่เกินค่าระวางทั้งหมดตามสัญญาการรับขนของทางทะเล

ข้อ 10. บริษัทไฮไฟต์ จำกัด จัดการแข่งขันออกกำลังกายภายใต้ชื่อ “Hirock” โดยให้ผู้เข้าแข่งขันวิ่งระยะทาง 1 กิโลเมตร สลับกับการออกกำลังกาย 8 สถานี ตามประเภท ลำดับ ระยะทาง และน้ำหนักที่กำหนด หนึ่งในสถานีดังกล่าวคือการผลักเครื่องเลื่อนออกกำลังกาย (Sled Push) โดยบริษัทไฮไฟต์ จำกัด เป็นผู้ทรงสิทธิบัตรการประดิษฐ์ในประเทศไทยสำหรับเครื่อง Sled Push ชนิดปรับแรงต้านแบบดิจิทัล โดยไม่ต้องใช้แผ่นน้ำหนัก ต่อมาบริษัทฟิตฟอร์ยู จำกัด จัดการแข่งขันประเภทเดียวกันโดยกำหนดระยะทางวิ่ง ประเภท จำนวน และลำดับของสถานีเช่นเดียวกับการแข่งขัน “Hirock” และได้ผลิตเครื่อง Sled Push ขึ้นเองเพื่อนำมาใช้ในการแข่งขันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากบริษัทไฮไฟต์ จำกัด เครื่องดังกล่าวมีส่วนประกอบและระบบการทำงานเช่นเดียวกับเครื่อง Sled Push ตามสิทธิบัตรของบริษัทไฮไฟต์ จำกัด ทุกประการ แต่มีรูปลักษณ์ภายนอกแตกต่างกัน บริษัทไฮไฟต์ จำกัด ฟ้องบริษัทฟิตฟอร์ยู จำกัด โดยอ้างว่า การจัดการแข่งขันในรูปแบบเดียวกันเป็นการละเมิดสิทธิในงานนาฎกรรม ทั้งการผลิตและใช้เครื่อง Sled Push ดังกล่าวเป็นการละเมิดสิทธิบัตรบริษัทฟิตฟอร์ยู จำกัด ให้การต่อสู้ว่า รูปร่างและวิธีการแข่งขันมีใช้งานนาฎกรรมอันมีลิขสิทธิ์ ส่วนเครื่อง Sled Push ของบริษัทฟิตฟอร์ยู จำกัด มีรูปลักษณ์ภายนอกแตกต่างจากเครื่องของบริษัทไฮไฟต์ จำกัด และบริษัทฟิตฟอร์ยู จำกัด เพียงนำมาใช้ในการแข่งขัน มิได้นำออกจำหน่าย จึงไม่เป็นการละเมิดสิทธิบัตร

ให้วินิจฉัยว่า ข้อต่อสู้ของบริษัทฟิตฟอร์ยู จำกัด พังหรือไม่

ธงคำตอบ

การแข่งขัน “Hirock” ซึ่งกำหนดให้ผู้เข้าแข่งขันวิ่งสลับกับการออกกำลังกายตามสถานีต่าง ๆ โดยกำหนดระยะทาง ประเภท จำนวน และลำดับของสถานี ถือเป็นการแข่งขันกีฬา ซึ่งผู้แข่งขันมีอิสระที่จะกระทำการใด ๆ ภายใต้กรอบกติกา มิใช่การรำ การเต้น การทำท่า หรือการแสดงที่ประกอบขึ้นเป็นเรื่องราว จึงมิใช่งานนาฎกรรมตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 4 (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2681/2553) นอกจากนี้รูปแบบและวิธีการแข่งขันมีลักษณะเป็นแนวความคิด ระบบ หรือขั้นตอนตามมาตรา 6 วรรคสอง วิธีการจัดการแข่งขัน “Hirock” จึงมิใช่งานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทงานนาฎกรรมที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง ดังนั้น การที่บริษัทฟิตฟอร์ยู จำกัด นำรูปแบบและวิธีการแข่งขันดังกล่าวไปจัดการแข่งขันของตน จึงไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของบริษัทไฮไฟต์ จำกัด ข้อต่อสู้ของบริษัทฟิตฟอร์ยู จำกัด ในประเด็นนี้พินาศ

เครื่อง Sled Push ที่บริษัทฟิตฟอร์ยู จำกัด นำมาใช้ในการแข่งขันมีส่วนประกอบและระบบการทำงานเช่นเดียวกับเครื่อง Sled Push ตามสิทธิบัตรทุกประการ จึงเป็นผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในขอบเขตข้อถือสิทธิของสิทธิบัตรของบริษัทไฮไฟต์ จำกัด แม้เครื่อง Sled Push ของบริษัทฟิตฟอร์ยู จำกัด จะมีรูปลักษณ์ภายนอกแตกต่างกันก็ไม่ทำให้พ้นจากขอบเขตการคุ้มครอง เพราะสิทธิบัตรพิพาทเป็นสิทธิบัตรการประดิษฐ์มิใช่สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ การวินิจฉัยการละเมิดจึงต้องพิจารณาส่วนประกอบและระบบการทำงานตามข้อถือสิทธิ มิใช่รูปลักษณ์ภายนอกของผลิตภัณฑ์ และแม้ว่าบริษัทฟิตฟอร์ยู จำกัด เพียงแต่นำเครื่อง Sled Push มาใช้ในการแข่งขัน โดยไม่ได้รับอนุญาต มิได้นำออกจำหน่ายก็ตาม แต่ก็ถือเป็นการละเมิดสิทธิ แต่เพียงผู้เดียวของผู้ทรงสิทธิบัตรตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 36 (1) ประกอบมาตรา 36 ทวิ วรรคหนึ่ง ดังนั้นข้อต่อสู้ของบริษัทฟิตฟอร์ยู จำกัด ที่ว่า เครื่อง Sled Push มีรูปลักษณ์ภายนอกแตกต่างกันและมิได้นำออกจำหน่าย พังไม่ขึ้น